

BOEKBESPREKING.

PROF. DR. E. GILTAY. „PLANTENLEVEN; PROEVEN EN BESCHOUWINGEN OVER ENIGE DER VOORNAAMSTE LEVENSVERSCHIJNSELEN VAN DE PLANTEN”, 2E DEEL: DE VOORTPLANTING. 2EVERMEERDERDE EN BIJGEWERKTE DRUK. — GRONINGEN EN DEN HAAG. J. B. WOLTERS' UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, 1918.

Hoewel het bovengenoemde boek zich niet op het gebied van de plantenziektenleer beweegt, voldoe ik toch gaarne aan het verzoek van de Uitgevers om het verschijnen van dezen nieuwen druk van Prof. GILTAY's werk aan te kondigen, daar toch de plantkunde eene onmisbare hulpwetenschap voor de phytopathologie is. Zooals bekend is, onderscheidt zich het boek van den heer GILTAY in vele opzichten van andere handleidingen bij de studie der physiologie en biologie der planten. Het is geen volledig handboek. „Mijn streven” — zoo zegt de schrijver in het voorbericht van het eerste deeltje — „was de lezer grondig, al is het dan ook niet uitvoerig meestal, in aanraking te brengen met de levensverschijnselen der plant, welke in mijn oog de voornaamste zijn, en die meer eenvoudig behandeld kunnen worden. Overal staat op de voorgrond, dat het beter is te *kunnen* dan te *kennen*, en dat het meer aanbeveling verdient in weinig dingen een goed, dan in vele dingen een gebrekkig inzicht te hebben. Zooveel mogelijk zijn zaken besproken, die de lezer zelf kan nagaan.”

Het tweede deel, waarvan ik hier de verschijning van den 2en druk aankondig, behandelt achtereenvolgens: den bouw van de bloem en de rol van de deze samenstellende deelen, — eenige gevallen van de wijze, waarop de bloem werkzaam is, nader beschouwd, — de begrippen soort, ras, enz., — kruising tusschen planten van verschillende systematische plaatsing, — uitvoering van kruisingen, toegelicht aan eenige voorbeelden, — eenige toepassingen van het voorafgaande. — Hoewel in de laatste hoofdstukken meer in 't bijzonder zaken worden behandeld, die met den landbouw in verband staan, is toch Prof. GILTAY's boek niet alleen voor het onderwijs aan landbouwscholen, maar voor elk onderwijs geschikt. Ofschoon het mij gewenscht schijnt, dat de leerlingen een globaal overzicht krijgen van het geheele gebied der botanie, zoo heeft toch de grondige behandeling van enkele gedeelten daarnevens zeer groote voordeelen.

Bijzonder merkwaardig is het, dat de Heer GILTAY in zijn werk allerlei vrij diepgaande physiologische en biologische onderwerpen behandelt, zonder dat hij meer morphologische

kennis bij zijne lezers veronderstelt dan zelfs reeds op eene goede lagere school kan worden verkregen, terwijl de planten-anatomie (nistologie) zelfs in 't geheel niet wordt aangeroerd.

De schrijver heeft er naar gestreefd, den lezer *grondige* kennis bij te brengen van *sommige* zaken op 't gebied der physiologie en biologie, zonder dat hij *getracht* heeft, een overzicht te geven van het geheele gebied. Het is hem steeds om een dieper inzicht te doen. Van daar dat hij herhaaldelijk uitstapjes doet op gebieden, die niet speciaal tot het terrein der plantkunde behooren. Zoo geeft hij den hoofdinhoud weer van Du Bois-REYMOND's bekende voordrachten „Ueber die Grenzen des Naturerkennens”, en vindt men in zijn boekje ook een beknopt overzicht over het leven van DARWIN, wiens portret tegenover den titel is geplaatst.

Ook voor hem, die uitvoerige wetenschappelijke werken over botanie bestudeert, biedt GILTAY's werk een zeer welkome aanvulling; de groote verdienste ervan is, dat het voortdurend prikkelt tot eigen onderzoek.

J. RITZEMA BOS.